

ROZDÍLNÉ GENDEROVÉ STRATEGIE VYUŽÍVANÉ PŘI POPISU CESTY

Alena Friedlová, Jakub Krakowczyk, Václav Mrkvica, Petra Staniševská
*Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Ostravská univerzita v Ostravě, Chittussiho 10, 710 00 Ostrava – Slezská Ostrava,
R11301@student.osu.cz, R11630@student.osu.cz, R11635@student.osu.cz,
R11313@student.osu.cz*

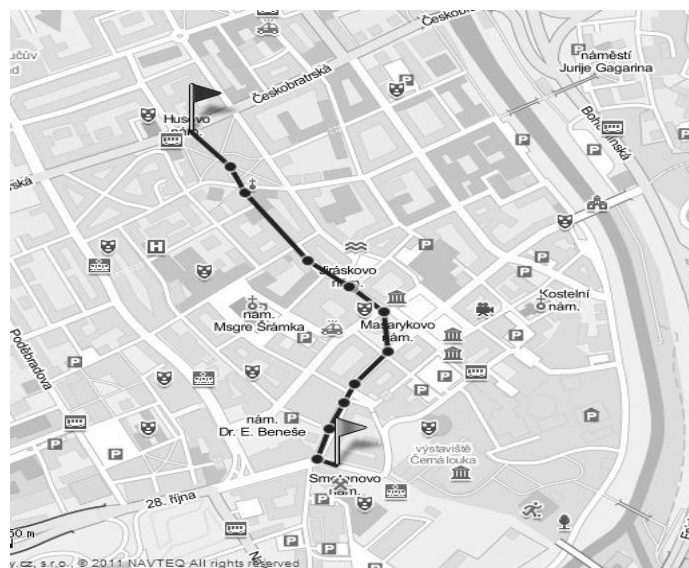
Abstrakt

Tento příspěvek vychází z výzkumné práce vypracované do předmětu Sociálněvědní metodologie pro geografy. Cílem této práce bylo zpracování výzkumného problému týkající se rozdílných genderových strategií využívaných při popisu cesty. Práce je shrnutím teoretického rámce a nástin metod využitých v tomto výzkumu a dosavadně získaných výsledků z výzkumů.

Cílem výzkumu nebylo srovnávat orientační schopnosti mužů a žen, pouze strategie, tedy způsoby, jak muži a ženy popíší trasu cesty. Vycházíme z výzkumu Differences in cue use and spatial memory in men and women [1] Catherine Jones a Susan Healy (2006), ze kterého vyplývá, že existují rozdíly ve způsobech popisu cesty. Výsledkem jejich práce bylo zjištění, že muži se orientují v prostoru především pomocí abstraktních pojmů, tzn. číselné údaje, směry, světové strany. Ženy naopak se více zaměřují na popis pomocí konkrétních bodů, tzn. konkrétní budovy nebo krajinné prvky. Tyto rozdíly pravděpodobně vychází nejen z evolučního vývoje (Jones, Healy 2006), ale také jsou výsledkem rozdílného přístupu při výchově dětí. Chlapci od raného dětství dosahují v prostorových testech orientace lepších výsledků než dívky, neboť u chlapců jsou více podporovány hry a aktivity v prostoru (běhání, sport, hry s auty, videohry). [2]

Jako hypotézy jsme si tedy stanovili, že muži si proti ženám pomáhají při slovním popisu trasy častěji směry a pro ženy je snadnější než pro muže popsat trasu pomocí konkrétních objektů než pomocí numerických dat.

Pro účel našeho výzkumu byla na základě předvýzkumu, do kterého bylo vybráno několik tras, zvolena jediná trasa - od tramvajové zastávky Výstaviště na Husův sad. Tato trasa v předvýzkumu vykazovala nejvíce bodů, na základě kterých se orientují jak muži, tak ženy.

Obrázek 1. Trasa Výstaviště – Husův sad

Záměrem našeho výzkumu bylo nejen ověřit, zda zjištěné rozdíly se projeví i mezi obyvateli Ostravy, ale také se pokusit zjistit, zda se projeví genderové rozdíly, pokud je výzkum prováděn v umělých nebo přirozených podmínkách. Proto byl výzkum rozdělen do dvou etap. V obou etapách bude respondentům položena výzkumná otázka: „Mohli/a byste nám prosím popsat cestu na Husův sad.“ První etapa výzkumu bude provedena mezi studenty Ostravské univerzity na různých fakultách. Vybraní studenti měli za úkol vybranou trasu zakreslit. Při kreslení tras jsme se snažili omezit zásahy do respondentovy odpovědi, abychom jej snížili riziko ovlivnění. Tyto zakreslené trasy budou následně podrobeny obsahové analýze a vyhodnoceny. Z dosavadních výzkumů vyplývá, že hypotézy stanovené na začátku výzkumu se víceméně potvrzují. A to, že ženy cestu popíší skutečně podle konkrétních bodů např. obchodů (např. oblečení, drogerie) a muži naopak více podle abstraktních pojmů – číselné údaje, směry. Jako jediné konkrétní body muži zakreslovali stravovací zařízení. Druhá etapa výzkumu bude probíhat v terénu, kdy oportunistickým výběrem budou vybíráni respondenti, kterým bude položena výzkumná otázka. Výzkumné dvojice se při popisu cesty respondentem zaměří na četnost použití konkrétních a abstraktních pojmů. Výzkum bude rozdělen do dvou až třech týdnů, jednak z důvodu možné nepříznivé počasí, tak i z důvodu možného brzkého prozrazení a „nápadnosti“ výzkumníků. Následně budou výsledky shromážděny a vyhodnoceny.

Přes podrobnou teoretickou přípravu nelze vyloučit výskyt nepředvídaných situací, které by mohly narušit zdárný průběh výzkumu a ztížit tak ověření definovaných hypotéz. Přesto doufáme, že se nám výzkum podaří úspěšně realizovat.

Klíčová slova: *genderové rozdíly; popis cesty; navigace*

Poděkování

Rádi bychom poděkovali PhDr. Přemyslu Máchovi, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, kterými vedl naši výzkumnou práci.

Literatura

[1.] JONES, Catherine M., HEALY, Susan D. *Differences in cue use and spatial memory in men and women*. Edinburgh: Institute of Evolutionary Biology, University of Edinburgh. 2006 [online]. [cit. 02. 12. 2012]. Dostupné na: <http://rspb.royalsocietypublishing.org/content/273/1598/2241.full.pdf>

[2] LEBO, Katarina F. *Geschlechtsunterschiede in der Gesamtentwicklung vier- bis sechsjähriger Kinder - Diplomarbeit*. Wien: Universität Wien, 2009. [online]. [cit. 2013-20-03]. Dostupné na: <http://othes.univie.ac.at/7338/>